

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ РОЗВЕДЕННЯ І ГЕНЕТИКИ ТВАРИН ІМЕНІ М.В. ЗУБЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання вченої ради

Інституту розведення і генетики

тварин імені М.В. Зубця НААН України

(протокол № 9 від 22.08.2025)

Голова вченої ради

Остап ЖУКОРСЬКИЙ

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Чубинське – 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію освітнього процесу в Інституті розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця (далі – Інституті) є основним нормативним документом, що регламентує організацію освітнього процесу підготовки осіб, які навчаються на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

1.2. *Освітній процес* – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти, що провадиться через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

1.3. *Мета освітнього процесу* – підготовка конкурентоспроможних фахівців, забезпечення розвитку та набуття ними необхідних загальних та фахових компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій, а також можливостей для особистісного розвитку.

1.4. Освітній процес ґрунтується засадах та принципах:

- студентоорієнтований підхід;
- взаємна повага і партнерство між учасниками освітнього та наукового процесів;
- автономність у прийнятті самостійних рішень щодо організації освітнього процесу, визначенні форм і методів навчання;
- забезпечення якісної освіти та якості освітньої діяльності;
- ефективне використання людського потенціалу, матеріальних, фінансових та інших ресурсів;
- академічна мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників;
- академічна доброчесність;
- академічна свобода;
- незалежність від політичних партій, громадських і релігійних організацій.

1.5. Освітній процес організовується з урахуванням науково-педагогічного потенціалу, матеріальної і навчальної бази Інституту з урахуванням потреб стейкхолдерів.

1.6. Основним напрямом освітньої діяльності Інституту є підготовка за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринках праці фахівців для установ і організацій, утвердження національних, культурних і

загальнолюдських цінностей, створення умов для реалізації особистісного потенціалу людини, розвитку її творчих здібностей.

1.7. Організація освітнього процесу в Інституті здійснюється відповідно до Європейської кредитно-трансферної системи (далі ЄКТС).

Європейська кредитно-трансферна система – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система базується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Кредит Європейської кредитно-трансферної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Індивідуальний план наукової роботи здобувача – документ, що визначає зміст, строки виконання та обсяг етапів і завдань наукової роботи *а*.

Індивідуальний навчальний план аспіранта – документ, що визначає послідовність та форму засвоєння аспірантом освітніх компонентів освітньо-наукової програми з метою оволодіння ним компетентностей відповідно до 8 рівня Національної рамки кваліфікацій.

1.8. Інститут надає здобувачам вищої освіти можливість користуватися приміщеннями, бібліотекою, науковими лабораторіями, навчальною та науковою літературою, обладнанням, устаткуванням та іншими засобами навчання на умовах, визначених «Правилами внутрішнього трудового розпорядку Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН».

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. «Положення про організацію освітнього процесу в Інституті розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН» розроблене відповідно до Конституції України, Законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Стандартів вищої освіти, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), Постанови Кабінету міністрів України № 26 від 23 березня 2016 року «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових

установах)” (в редакції Постанови КМУ № 502 від 19 травня 2023 року), Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, та надання їм академічної відпустки, затвердженого наказом МОН № 134 від 07.02.2024 року, Статуту Інституту, Правил прийому на навчання в аспірантурі до Інституту розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця НААН, Правил внутрішнього трудового розпорядку, Кодексу про етику українського науковця, Положення про академічну доброчесність в Інституті, Положення про освітню-наукову програму в Інституті, Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Інституті, Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Інституті, Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти в Інституті тощо.

3. ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Організація освітнього процесу в Інституті здійснюється за освітньо-науковими програмами третього рівня вищої освіти (далі – ОНП).

Здобуття вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної ОНП, що є складовою атестації аспіранта та присудження йому ступеня доктора філософії.

3.2. *Доктор філософії* – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується разовою спеціалізованою радою в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

3.3. Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі заочною денною та вечірньою формою.

Особи, які професійно здійснюють наукову діяльність в Інституті, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою за умови успішного виконання відповідної ОНП та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

3.4. Нормативний термін підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової ОНП підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

3.5. Основною формою здобуття вищої освіти на третьому рівні в Інституті є очна (денна, вечірня) за рахунок коштів державного бюджету або фізичних/юридичних осіб.

В окремих випадках (карантин, дія воєнного стану) освітній процес може здійснюватися за використання дистанційного навчання відповідно до Положення про дистанційне навчання в Інституті.

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

4.1. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється за ОНП та навчальним планом (далі – НП), що затверджується Вченою радою інституту для кожної спеціальності.

ОНП та НП включають освітню та наукову складові.

4.2. ОНП для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії для кожної спеціальності розробляють робочі групи за відповідною спеціальністю та затверджує Вчена рада Інституту. ОНП вводиться в дію наказом директора Інституту.

4.3. Інститут має право прийняти рішення про визнання набутих здобувачем в інших закладах вищої освіти (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачено ОНП.

4.4. Навчальний план – нормативний документ, який складається на підставі ОНП і містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (30-60 кредитів ЄКТС), послідовність їх вивчення, обсяг і форми проведення навчальних занять, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

НП для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії для кожної спеціальності розробляють робочі групи на весь нормативний термін навчання за відповідною спеціальністю, які затверджує Вчена рада та вводиться в дію наказом директора.

4.5. У НП підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії обсяги навчальних дисциплін циклу загальної та професійної підготовки розподіляються так:

– обов'язкові – не більше 75% загального обсягу навчального навантаження аспіранта (здобувача);

– вибіркові – не менше 25% загального обсягу навчального навантаження аспіранта (здобувача);

4.6. Обсяги навчальних дисциплін мають бути кратними цілому числу кредитів ЄКТС.

4.7. Перелік обов'язкових дисциплін НП підготовки однаковий для всіх здобувачів, що навчаються за одним НП.

4.8. Для планування навчального процесу на кожний навчальний рік розробляється робочий навчальний план спеціальності, який конкретизує перелік навчальних дисциплін та інших освітніх компонентів, а також види навчальних занять, їхній обсяг, форми контролю за семестрами тощо.

Робочий навчальний план після обговорення затверджується Вченою радою Інституту та вводиться в дію наказом директора Інституту.

4.9. Індивідуальний навчальний план повинен містити перелік дисциплін за вибором аспіранта в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків кількості кредитів освітньої компоненти ЄКТС. Аспірант може змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником у порядку, який затверджується Вченою радою.

4.10. Вивчення аспірантами освітніх компонентів може здійснюватися на базі закладу, до якого зарахований аспірант, а також в рамках реалізації права на академічну мобільність - на базі інших закладів.

4.11. Індивідуальний план наукової роботи та тема дисертації погоджуються здобувачем з його науковим керівником (керівниками) і після обговорення лабораторією затверджуються Вченою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до закладу для підготовки в аспірантурі. У разі потреби тема дисертації може бути уточнена та затверджена у новій редакції після обговорення лабораторією.

4.12. Усі здобувачі незалежно від форм навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним планом здобувача та ОНП відповідної спеціальності.

4.13. Протягом строку навчання в аспірантурі аспірант повинен виконати освітню і наукову складові ОНП, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, опублікувати наукові публікації за темою дисертації, підготувати дисертацію та пройти процедуру атестації разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

4.14. Контроль за виконанням індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії здійснює науковий керівник та відділ з обліку і підготовки наукових кадрів Інституту.

5. ПОРЯДОК ОБРАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ВИБІРКОВИХ КОМПОНЕНТІВ ОНП

5.1. Вибіркові компоненти є обов'язковою складовою індивідуального навчального плану здобувача.

5.2. Упродовж двох місяців після зарахування здобувач за погодженням з науковим керівником обирає з НП відповідної спеціальності вибіркові компоненти та подає відповідну заяву до відділу з обліку і підготовки наукових кадрів Інституту.

5.3. Обрані компоненти здобувач відображає в індивідуальному плані.

5.5. Відділ з обліку і підготовки наукових кадрів узагальнює інформацію про вибір здобувачами навчальних дисциплін. Ця інформація є підставою для включення даних дисциплін до НП.

6. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

6.1. Освітній процес з підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється за такими формами:

- 1) навчальні заняття, включаючи індивідуальне навчальне заняття;
- 2) самостійна робота, включаючи виконання індивідуальних завдань;
- 3) педагогічна практика;
- 4) контрольні заходи, включаючи атестацію здобувачів.

6.2. Основними видами навчальних занять є:

- 1) лекція;
- 2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- 3) консультація.

6.3. Навчальне заняття - форма організації освітнього процесу, яка передбачає навчальну діяльність здобувачів вищої освіти під керівництвом, за участю або в присутності викладача. Тривалість навчального заняття становить одну академічну годину.

6.4. Індивідуальне заняття - вид навчального заняття, що проводиться викладачем з одним (кількома) здобувачем(ами) вищої освіти денної вечірньої форми навчання.

6.5. Лекція - вид навчального заняття, що полягає у викладі теоретичного матеріалу окремої теми (тем) певної навчальної дисципліни.

6.6. Практичне заняття - вид навчального заняття під керівництвом викладача, що полягає у виконанні здобувачем вищої освіти індивідуального завдання з метою практичного застосування окремих теоретичних положень навчальної дисципліни.

6.7. Семінарське заняття - вид навчального заняття під керівництвом викладача, що полягає у обговоренні попередньо визначених тем, до яких здобувачі вищої освіти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

6.8. Консультація - вид навчального заняття, що полягає у наданні викладачем роз'яснень певних положень окремої навчальної дисципліни, допомоги у проведенні здобувачами вищої освіти самостійної роботи або виконанні індивідуальних завдань.

6.9. Самостійна робота здобувача вищої освіти - форма організації освітнього процесу, що передбачає засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу у вільний від навчальних занять час під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

6.10. Педагогічна практика є обов'язковим компонентом освітньої складової ОНП для здобуття ступеня доктора філософії.

Метою педагогічної практики є оволодіння навичками підготовки навчально-методичної документації, проведення аудиторних занять, організацію позааудиторної роботи здобувачів вищої освіти.

Обсяг та термін проведення педагогічної практики визначається ОНП. Зміст і послідовність проведення педагогічної практики визначається робочою програмою педагогічної практики.

6.11. Для оцінювання, діагностики результатів навчання здобувачів вищої освіти проводяться контрольні заходи, які включають поточний контроль та підсумковий (семестровий контроль, атестація здобувачів) контроль.

6.12. Поточний контроль здійснюється під час аудиторних занять (практичних, лабораторних та семінарських) і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретних завдань.

6.13. Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену, семестрового заліку, захисту звіту з практики тощо.

6.14. Результати навчання оцінюються за національною та 100-бальною шкалою. Розподіл балів, які отримують здобувачі, визначається робочою програмою дисципліни.

7. НАУКОВА СКЛАДОВА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

7.1. Наукова складова ОНП є її невід'ємною частиною, що реалізується у вигляді індивідуального плану наукової роботи здобувача та передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох

наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації відповідно до вимог згідно із законодавством.

7.2. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі та оприлюднені у відповідних публікаціях.

7.3. Наукова складова ОНП оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи здобувача.

7.4. Здобувачі проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації.

7.5. Індивідуальний план наукової роботи погоджується здобувачем з його науковим керівником та затверджується вченою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування здобувача.

7.6. Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання здобувачем і використовується для оцінювання успішності запланованої роботи. Невиконання освітньої та/або наукової складових є підставою для відрахування здобувача.

7.4. Невідною частиною ОНП є підготовка і публікація статей та участь в конференціях, семінарах, круглих столах тощо.

8. ЗВІТУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ПРО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ РОБОТИ

8.1. Два рази на рік здобувач звітує про виконання індивідуального плану роботи (освітньої та наукових складових) на засіданні атестаційної комісії.

8.2. Звітування відбувається в усній формі з демонстрацією матеріалів, якими можна підтвердити виконання відповідних пунктів індивідуального плану за період звітування.

8.3. Атестаційна комісія вивчає представлені матеріали і робить висновок щодо виконання, чи не виконання індивідуального плану роботи.

8.4. По результатам висновку атестаційної комісії Вчена рада приймає рішення про виконання, чи не виконання індивідуального плану роботи.

8.5. Звітні документи подаються здобувачем у відділ обліку і підготовки наукових кадрів згідно з термінами, визначеними у Наказі про проведення звітування.

До звітних документів належать: індивідуальний план роботи здобувача, затверджений підписом наукового керівника; звіт здобувача про виконання

індивідуального плану роботи, затверджений підписом наукового керівника; матеріали, що підтверджують виконання, зазначених у звіті планових показників; витяг з протоколу засідання Вченої ради Інституту з рішенням щодо оцінки стану виконання індивідуального плану роботи здобувача.

8.6. За результатами річного звітування, наказом директора Інституту здобувач переводиться на наступний рік навчання або відраховується.

9. ВІДРАХУВАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ, ПЕРЕВЕДЕННЯ ТА НАДАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПУСТКИ

9.1. Підставами для відрахування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є:

- завершення навчання за відповідною ОНП;
- власне бажання;
- переведення до іншого вищого навчального закладу;
- невиконання індивідуального плану роботи;
- порушення умов договору (контракту), укладеного між Інститутом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- інших випадків, передбачених законодавством.

9.2. Відрахування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється наказом директора згідно з рішенням Вченої ради Інституту.

9.3. Особа, відрахована з аспірантури Інституту до завершення навчання за відповідною ОНП, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу відповідної спеціальності.

9.4. Переведення аспірантів на наступний рік навчання в межах відповідної ОНП здійснюється наказом директора Інституту. На наступний рік навчання переводяться аспіранти, які повністю виконали вимоги індивідуального плану роботи певного курсу, успішно склали всі екзамени і заліки. У випадках тривалої хвороби в період заліково - екзаменаційної сесії та канікул при наявності відповідних документів окремим аспірантам може бути встановлений індивідуальний графік складання екзаменів, тривалістю не більше місяця після початку наступного семестру.

9.5. Здобувачі ступеня доктора філософії можуть переривати навчання (з наданням академічної відпустки) у зв'язку із обставинами, які унеможливають виконання індивідуального плану роботи:

- за станом здоров'я;
- перебування у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, доглядом за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
- сімейними обставинами;

- навчанням чи стажуванням в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав);

- іншими поважними причинами відповідно до законодавства.

9.6. Термін переривання у навчанні у зв'язку з хворобою не може перевищувати один рік.

9.7. Для оформлення академічної відпустки аспірант подає на ім'я директора заяву, погоджену з науковим керівником. До заяви повинні додаватися документи, які підтверджують обґрунтованість причини переривання (офіційне запрошення на стажування, підтвердження отримання гранту, лікарняні листи, довідка ЛКК, свідоцтво про народження дитини тощо).

9.8. Переривання та продовження навчання в аспірантурі оформлюється відповідним наказом. Період переривання не включається до терміну навчання в аспірантурі. Стипендія на період переривання навчання не виплачується.

9.9. У випадку, якщо аспірант після закінчення терміну академічної відпустки не поновив свій статус, то він підлягає відрахуванню зі складу здобувачів освіти з останнього дня переривання навчання в аспірантурі, зазначеного у відповідному наказі.

9.10. Здобувачам вищої освіти, які реалізують право на академічну мобільність протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами, гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії відповідно до положення про порядок реалізації права на академічну мобільність. Такі особи не відраховуються зі складу здобувачів вищої освіти.

9.11. Вчена рада Інституту має право прийняти рішення про визнання набутих аспірантом в інших вищих навчальних закладах (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачено ОНП підготовки здобувачів ступеня доктора філософії. Перезарахування навчальних дисциплін (зарахування кредитів ЄКТС, визнання результатів навчання) після стажування в рамках академічної мобільності відбувається у порядку, встановленому законодавством України та Вченою радою Інституту. Перезарахування навчальних дисциплін (зарахування кредитів ЄКТС, визнання результатів навчання) здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи.

10. АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ТРЕТЬОМУ РІВНІ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

10.1. Навчання в аспірантурі завершується здобуттям ступеня доктора філософії після успішного публічного захисту дисертації в разовій спеціалізованій вченій раді.

10.2. Атестація здобувача ступеня доктора філософії - встановлення разовою спеціалізованою вченою радою у результаті успішного виконання здобувачем ступеня доктора філософії освітньо-наукової програми та публічного захисту ним дисертації відповідності результатів його наукової роботи вимогам ОНП.

Публічний захист дисертації проводиться на засіданні разової ради, яке вважається правоможним за умови участі в ньому повного складу разової ради.

Під час атестації здобувача члени разової ради повинні оцінити науковий рівень його дисертації та наукових публікацій з урахуванням дотримання ним академічної доброчесності, а також встановити рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей.

10.3. Допуском до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.

10.4. За наявності позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації утворюється разова спеціалізована вчена рада.

10.5. За результатами голосування оформлюється рішення разової ради про присудження (відмову у присудженні) ступеня доктора філософії за формою, затвердженою МОН. У рішенні, яке підписується головою разової ради та скріплюється відбитком печатки закладу, обов'язково зазначаються результати голосування членів разової ради.

11.ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

11.1. Дане Положення затверджується Вченою радою Інституту і вводиться в дію наказом директора Інституту.

11.2. Зміни та/або доповнення до цього Положення вносяться у порядку встановленому для його затвердження та вводяться в дію наказом директора Інституту.